

UNIVERSITATEA DE VEST DIN TIMIȘOARA

***DOCTOR HONORIS CAUSA
LEGUM SCIENTIAE***

Profesor IULIA ANTOANELLA MOTOC

Judecător al Curții Penale Internaționale

Fost judecător al Curții Europene a Drepturilor Omului

**Timișoara
13 mai 2024**

CUVÂNT
la deschiderea ceremoniei de acordare a titlului de
Doctor Honoris Causa Legum Scientiae
al Universității de Vest din Timișoara
doamnei Profesor IULIA ANTOANELLA MOTOC

Distinși membri ai Senatului Universității de Vest din Timișoara,

Stimați invitați,

Dragi colegi, dragi studenți,

Onorat auditoriu,

Stimată Doamnă Profesor Iulia Antoanella Motoc,

Comunitatea academică a Universității de Vest din Timișoara are astăzi privilegiul special de a o invita să i se alăture pe doamna Iulia Antoanella Motoc, profesor de Drept Internațional, Teoria Relațiilor Internaționale și Drepturile Omului la Facultatea de Științe Politice a Universității din București și unul dintre cei mai importanți exponenți ai comunității juridice din România dincolo de hotarele țării noastre.

Universitatea de Vest din Timișoara nu este cea mai mare universitate din România. Nu este nici cea mai veche universitate, deși spun cu mândrie că anul acesta se împlinesc 80 de ani de la semnarea de către Regele Mihai I al României a decretului de constituire a UVT. Dar UVT este cu siguranță cea mai dinamică universitate și acest lucru este posibil datorită fiecărui membru al comunității academice, fiecărui *alumnus* al nostru, fiecărui partener din zona socio-economică, și de astăzi datorită doamnei profesor Iulia Antoanella Motoc.

Doamna profesor Iulia Antoanella Motoc este în prezent judecător al Curții Penale Internaționale (din anul 2024) și a fost judecător al Curții Europene a Drepturilor Omului (în perioada 2013-2023), respectiv judecător al Curții Constituționale a României (în

perioada 2010-2013). Această succesiune de înalte poziții în curțile naționale, europene și internaționale constituie o confirmare indiscutabilă a prestigiului său profesional.

Cariera profesională a doamnei profesor Iulia Antoanella Motoc a inclus, totodată, ocuparea altor poziții importante în țară și în străinătate, printre altele cea de expert independent în Comitetul consultativ privind Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale a Consiliului Europei sau cea de expert independent al subcomisiei pentru promovarea și protecția drepturilor omului a Organizației Națiunilor Unite, poziții care au impus-o ca unul dintre specialiștii care se bucură de o recunoaștere largă la nivel internațional.

Prestigiul profesional al doamnei profesor Iulia Antoanella Motoc este dublat de un incontestabil prestigiu academic: domnia sa a publicat sau editat volume apărute la edituri internaționale de prestigiu precum Oxford University Press sau Cambridge University Press. Este profesor invitat de drept internațional al Academiei de Drept Internațional de la Haga, a fost cercetător în programe ale New York University și Yale University; este membru al comitetelor științifice ale mai multor publicații academice de prestigiu și membru al mai multor societăți științifice internaționale precum Institutul de drept internațional sau Societatea Europeană de Drept Internațional, ca să enumerăm doar o parte dintre pozițiile ocupate și realizările obținute.

Personalitatea doamnei profesor Iulia Antoanella Motoc se bucură de un renume de necontestat atât în plan european cât și în plan internațional. Domnia sa și-a pus cariera în slujba dreptului internațional și a protecției internaționale a drepturilor omului, nu numai în calitate de profesor și de cercetător, ci și în calitate de judecător. Realizările sale academice se văd, astfel, confirmate și valorificate la cel mai înalt nivel al expertizei juridice pe care îl implică activitatea la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, unde a activat vreme de un deceniu, și la Curtea Penală Internațională, unde și-a început recent mandatul.

Ceea ce a determinat Universitatea de Vest din Timișoara să onoreze cariera și opera doamnei profesor Iulia Antoanella Motoc cu cea mai importantă distincție o reprezintă tocmai această contribuție substanțială și continuă a Domniei Sale la promovarea valorilor democrației, ale statului de drept, ale protecției drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în spațiul european. Personalitate recunoscută în spațiul public prin atașamentul său la aceste valori, doamna profesor Iulia Antoanella Motoc are meritul incontestabil de a fi reprezentat în ultimele decenii o voce care s-a făcut auzită în cauze importante și în momente-cheie, atât în calitate de judecător al Curții Constituționale a României, cât și ca judecător la Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Doamna profesor Iulia Antoanella Motoc a fost o prezență constantă în ultimii ani în relația sa cu Facultatea de Drept a Universității de Vest din Timișoara, în cadrul unor proiecte precum seria de evenimente *Judecătorii Europei. Europa judecătorilor*, care îi are ca invitați pe actuali și foști judecători la Curtea de Justiție a Uniunii Europene și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, sau în conferințele organizate de facultate, printre care, foarte recent, în cadrul *Conferinței Judecătorilor Internaționali ai României*, eveniment fără precedent în comunitatea juridică din România, la a cărei inițiere a avut o contribuție esențială.

Susținerea acordată proiectelor și profesorilor Facultății de Drept a Universității de Vest din Timișoara este primită astăzi cu recunoștință și cu speranța că doamna profesor Iulia Antoanella Motoc va fi, în continuare, un partener esențial în drumul către excelență la care tânără facultate de drept din Timișoara aspiră.

Stimată Doamnă Profesor Iulia Antoanella MOTOC,

Suntem onorați de prezența Domniei Voastre în Timișoara și de intrarea în rândurile comunității noastre academice. Prin acordarea titlului de **Doctor Honoris Causa Legum Scientiae**, Universitatea de Vest din Timișoara vă recunoaște public meritele și vă urează sănătate și putere de muncă pentru a continua, cu aceeași pasiune, activitatea Dumneavoastră orientată spre promovarea valorilor autentice din spațiul juridic european și consolidarea unui spațiu internațional al libertății și păcii.

Prof. univ. dr. Marilen-Gabriel Pirtea

Rectorul Universității de Vest din Timișoara

Timișoara, 13 mai 2024

LAUDATIO

In Honorem Magistrae IULIA ANTOANELLA MOTOC

Onorat prezidiu,

Distinși membri ai Senatului Universității de Vest din Timișoara,

Stimați invitați,

Dragi colegi, dragi studenți,

Onorat auditoriu,

Stimată Doamnă Profesor Iulia Antoanella Motoc,

Avem privilegiul să elaborăm această *Laudatio* în onoarea doamnei profesor Iulia Antoanella Motoc, o figură marcantă a lumii academice și profesionale a dreptului românesc, unul dintre cei mai importanți reprezentanți ai comunității juridice din România în spațiul dreptului european și internațional, cu ocazia decernării titlului de *Doctor Honoris Causa Legum Scientiae*, cea mai înaltă distincție onorifică a Universității de Vest din Timișoara, acordată la propunerea Facultății de Drept.

Cu ocazia acestei ceremonii, Domnia Sa se întoarce acasă: doamna profesor Iulia Antoanella Motoc s-a născut în Timișoara, la 20 august 1967. Chiar dacă nu o leagă de Timișoara nici studiile, nici cariera academică sau profesională, Domnia Sa mărturisește că se simte apropiată de acest spațiu cultural, iar acordarea titlului onorific atestă apartenența sa la comunitatea Timișoarei universitare.

Doamna profesor Iulia Antoanella Motoc a absolvit cu rezultate remarcabile Facultatea de Drept a Universității din București în anul 1989, urmată de un masterat în Drept comunitar la Universitatea „Paul Cézanne” Aix-Marseille III în anul 1991. Devine doctor în drept al Universității „Paul Cézanne” Aix-Marseille III, cu o teză susținută în anul 1996, intitulată *Excepții la articolul 2 paragraful 4 al Cartei O.N.U în interpretarea Consiliului de Securitate al O.N.U.*, elaborată sub coordonarea profesorului Maurice Flory, pentru care a primit cea mai înaltă distincție cu felicitările juriului. După obținerea în anul 1998 a abilitării la Universitatea Paris XI, Facultatea de Drept „Jean Monnet”, devine doctor în filosofie al Universității din București în anul 1999, cu teza intitulată *Etica în*

relațiile internaționale – sursele filosofiei politice și morale. Parcursul de profesor început în 1995 la Facultatea de Științe Politice a Universității din București a fost centrat pe discipline de Drept Internațional, Teoria Relațiilor Internaționale și Drepturile Omului, domenii în care recunoașterea sa academică este certă.

Doamna profesor Iulia Antoanella Motoc se află astăzi la apogeul unei cariere de judecător național, european și internațional: Domnia Sa este în prezent judecător al Curții Penale Internaționale, începând cu anul 2024; a fost judecător al Curții Europene a Drepturilor Omului în perioada 2013-2023 și judecător al Curții Constituționale a României în perioada 2010-2013. O succesiune continuă fără precedent de înalte poziții în curțile naționale, europene și internaționale, care atestă indiscutabila reputație profesională de care se bucură. O succesiune care are ca puncte de plecare alte poziții importante deținute anterior, cum sunt cele de expert independent în Comitetul consultativ privind Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale a Consiliului Europei (1998-2004, 2008-2012), expert independent al subcomisiei pentru promovarea și protecția drepturilor omului a Organizației Națiunilor Unite (2000-2007), raportor special al Comisiei Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului pentru Republica Democrată Congo (2001-2004); membru, raportor și vicepreședinte în Comitetul pentru Drepturile Omului al Organizației Națiunilor Unite (2006-2013); arbitru și conciliator al International Centre for Settlement of Investment Disputes (2008-2013); expert independent al Consiliului de Administrație al Fundamental Rights Agency a Uniunii Europene (2010-2012).

Prestigiul profesional al doamnei profesor Iulia Antoanella Motoc are ca fundament prestigiul său academic: Domnia Sa a fost director științific al Academiei Diplomatice a Ministerului Afacerilor Externe al României (2002-2003); cercetător principal „Jean Monnet” și Fulbright Fellow al New York University (2003-2004); cercetător principal la Centrul “Orville H. Schell for International Human Rights” al Yale University (2004-2007); profesor invitat la Centrul european inter-universitar pentru drepturile omului și democratizare, Veneția (2007-2014); cercetător la Institutul de Cercetare în Drept Internațional și European al Universității Paris 1 Panthéon-Sorbonne (2012-2013); este profesor invitat de drept internațional al Academiei de Drept Internațional de la Haga (din 2019); este membru al comitetelor științifice ale mai multor publicații academice de prestigiu (printre care Encyclopedia of International Procedural Law; European Yearbook on Human Rights; European Convention on Human Rights Law Review) și membru al mai multor societăți științifice internaționale (printre care Institutul de Drept Internațional; Societatea Europeană de Drept Internațional; Societatea Franceză de Drept Internațional; Societatea Britanică de Drept Internațional și Comparat; Societatea Americană de Drept Internațional).

Doamna profesor Iulia Antoanella Motoc a publicat sau editat volume apărute la edituri naționale și internaționale de prestigiu, de la Humanitas, Polirom sau Paideia, la Oxford University Press, Cambridge University Press sau Springer. Numai în ultimii ani pot fi remarcate lucrări precum Iulia Motoc, Ineta Ziemele (eds.), *The impact of the European Court of Human Rights and the case-law of democratic change and development in Eastern Europe. Judicial perspectives*, Cambridge University Press, Cambridge, 2016; Iulia Motoc, Paulo Pinto de Albuquerque, Krzysztof Wojtyczek (eds.), *New developments in Constitutional Law. Essays in Honour of András Sajó*, Eleven Publishers, The Hague, 2017; Guido Raimondi, Iulia Motoc, Pere Pastor Vilanova, Carmen Morte Gomez (eds.), *Human rights in global world. Essays in honour of Judge Luis López Guerra*, Wolf Legal Publishers, Oisterwijk, 2018; Anne van Aacken, Iulia Motoc (eds.), *The European Convention of Human Rights and General International Law*, Oxford University Press, Oxford, 2018; Linos-Alexandre Sicilianos, Iulia Motoc, Roberto Chenal, Robert Spano (eds.), *Intersecting Views on National and International Human Rights Protection. Liber Amicorum Guido Raimondi*, Wolf Legal Publishers, 2019; Başak Çalı, Ledi Bianku, Iulia Motoc (eds.), *Migration and the European Convention on Human Rights*, Oxford University Press, Oxford, 2021; Mária Elősegi, Alina Miron, Iulia Motoc (eds.), *The Rule of Law in Europe: Recent Challenges and Judicial Responses*, Springer, New York, 2021. Actualitatea și profunzimea temelor, prezența autorilor de elită și prestigiul editurilor la care aceste lucrări au fost publicate sunt semnele apartenenței doamnei profesor Iulia Antoanella Motoc la cercul restrâns al juriștilor de marcă din Europa.

* * *

Personalitatea doamnei profesor Iulia Antoanella Motoc depășește renumele său de jurist, de necontestat în plan european și internațional. Intelectual veritabil, cu pasiuni pentru literatură, filosofie și artă, implicată totodată în viața cetății într-o epocă în care România se consolidează ca stat de drept, deschizându-se spre Consiliul Europei și Uniunea Europeană, doamna profesor Iulia Antoanella Motoc a construit o carieră dedicată dreptului internațional, dreptului european și protecției internaționale a drepturilor omului. Domnia Sa este un profesor și cercetător activ și interesat, care a înțeles să își asume, în calitate de judecător, misiunea de a servi valorile la care aderă. Activând la cel mai înalt nivel al instanțelor naționale, europene și internaționale, la Curtea Constituțională a României, la Curtea Europeană a Drepturilor Omului și, astăzi, la Curtea Penală Internațională, doamna profesor Iulia Antoanella Motoc este fără îndoială o voce aparte între juriștii din România. Contribuția sa la promovarea valorilor democrației, ale preeminenței dreptului, ale protecției drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în spațiul european este ilustrată în special în ceea ce juriștii numesc „cazuri dificile”, în care

balanța valorilor este de multe ori în echilibru și în care decizia juridică (sau, după caz, politico-juridică) suportă sau, uneori, reclamă opinii concurente sau divergente.

Universitatea de Vest din Timișoara are propriile motive pentru care conferă astăzi cel mai înalt titlu onorific doamnei profesor Iulia Antoanella Motoc. Acest titlu reprezintă, pentru universitatea noastră, recunoașterea unei prezențe constante în ultimii ani în relația cu Facultatea de Drept a Universității de Vest din Timișoara, în cadrul unor proiecte precum seria de evenimente *Judecătorii Europei. Europa judecătorilor*, care are ca invitați actuali și foști judecători la Curtea de Justiție a Uniunii Europene și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cadrul prelegerilor susținute de invitați speciali ai noului program de studii de licență în *Drept european și internațional* al facultății sau în cadrul conferințelor organizate de facultate, printre care, foarte recent, se numără *Conferința Judecătorilor Internaționali ai României*, un eveniment fără precedent în comunitatea juridică din România, la a cărei inițiere a avut un aport esențial.

* * *

Doamnelor și domnilor,

Contribuția României la dezvoltarea și consolidarea spațiului juridic european poartă, alături de amprenta altor juriști de marcă, și pe aceea a doamnei profesor Iulia Antoanella Motoc, a cărei forță intelectuală este larg recunoscută. De aceea, reprezintă o mare onoare, pentru noi toți, cooptarea Domniei sale în corpul academic al Universității de Vest din Timișoara. Titlul onorific care i se acordă astăzi doamnei profesor Iulia Antoanella Motoc reprezintă un nou exemplu de succes al relațiilor de colaborare pe care Universitatea de Vest din Timișoara le are cu personalități academice de prestigiu, precum și încă o dovadă a faptului că dreptul este un instrument de legătură și comunicare între ordini juridice și spații de cultură și civilizație.

În lumina acestor considerente, propunerea Facultății de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara de a acorda titlul onorific de *Doctor Honoris Causa Legum Scientiae* doamnei profesor Iulia Antoanella Motoc este pe deplin justificată.

Stimată Doamnă Profesor Iulia Antoanella Motoc,

Suntem onorați de faptul că, acordându-vă acest titlu, ne putem aduce contribuția la recunoașterea unei personalități academice și profesionale remarcabile. Avem satisfacția de a putea onora, astfel, opera științifică și activitatea judiciară a unui eminent jurist, al cărui renume este binecunoscut atât în România, cât și pe plan european și internațional.

Ne bucură, așadar, prezența Dumneavoastră astăzi în comunitatea noastră academică, prilejuită de acordarea titlului onorific de *Doctor Honoris Causa Legum*

Scientiae de către Universitatea de Vest din Timișoara, pentru recunoașterea meritelor Dumneavoastră deosebite în dezvoltarea dreptului în spațiul european și internațional.

Membrii Comisiei de analiză pentru acordarea titlului onorific de *Doctor Honoris Causa Legum Scientiae*

Președinte,

Prof. Marilen-Gabriel Pirtea – Rectorul Universității de Vest din Timișoara

Membri,

Prof. Joseph H.H. Weiler – Joseph Straus Professor of Law, European Union Jean Monnet Chaired Professor, Co-Director, Jean Monnet Center for International and Regional Economic Law and Justice, New York University School of Law

Prof. Guido Raimondi – fost judecător și Președinte al Curții Europene a Drepturilor Omului, profesor, Libera Università Internazionale degli Studi Sociali (Luiss) Guido Carli Roma

Prof. Anton Trăilescu – Președintele Senatului Universității de Vest din Timișoara

Prof. Lucian Bercea – Decanul Facultății de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara

Prof. Radu I. Motica – Decan fondator al Facultății de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara

Prof. Valentin Constantin – Profesor Emerit al Facultății de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara

Prof. Lucian Bojin – Director al Departamentului de Drept Public al Facultății de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara

PRELEGerea
Doamnei Profesor IULIA ANTOANELLA MOTOC
cu prilejul decernării titlului de
Doctor Honoris Causa Legum Scientiae
al Universității de Vest din Timișoara

Noblețea Dreptului

*Noblețea spiritului*¹, cartea filosofului culturii Rob Riemen, se deschide cu relatarea unei întâlniri, de dată recentă, a autorului cu Elisabeth Mann Borgese, „fiica mai mică a lui Thomas Mann”, specialistă în dreptul și politica protecției mediului înconjurător. Mai importantă decât întâlnirea cu Elisabeth Mann Borgese este întâlnirea lui Riemen cu un personaj aparent obscur, pianistul de talent Joseph Goodman, venit în America pe același vapor. Din cauza firii sale care nu suporta compromisurile, el renunțase la cariera de pianist și devenise anticar. Spre sfârșitul vieții, el compune o cantată simfonică: *Noblețea spiritului*. Riemen primește în dar de la Joseph Goodman această cantată. Pentru Riemen, dar și pentru Goodman, viața este o căutare a adevărului, a iubirii, a frumuseții, a bunătății și a libertății; viața este arta devenirii umane prin cultivarea sufletului uman. Toate acestea sunt exprimate în sintagma: *Noblețea spiritului*.

În 1939, Thomas Mann publica în germană într-o manieră foarte limitată, fiind tradus în engleză cu ocazia izbucnirii celui de-al Doilea Război Mondial. „Dieser Krieg”², eseul lui Mann, este în primul rând, din partea scriitorului refugiat în Statele Unite, un apel disperat: „Bieți germani, ce sentimente aveți despre acest rol mesianic care v-a fost încredințat, nu de Dumnezeu, nu de destin, ci de o mână de ticăloși fără creier?” Mann, cunoscut conservator, îndrăznește să susțină abandonarea unui „conservatorism european dezastruos”, bazat pe „neamestecul” rezultat din „suveranitatea absolută a statelor-națiune”, deoarece acest spirit învechit se opune, după el, evoluției umanității. Într-o „alianță a libertății și egalității”, legată de progresul democrației,

¹ Rob Riemen, 'Noblețea spiritului' (Curtea Veche Publishing 2008).

² This War. London: Secker & Warburg 1940, p. 61.

explică el, „centrul de greutate tinde mai mult spre egalitate, spre dreptate economică, conform unei mișcări care merge de la individ spre social”.

Când a invadat Ucraina la 24 februarie 2022, Rusia a lansat cel mai mare război terestru din Europa de la cel de-al Doilea Război Mondial încoace. Războiul, care se află acum în cel de-al treilea an, reprezintă o încălcare flagrantă și continuă a interdicției din Carta Organizației Națiunilor Unite privind utilizarea forței împotriva integrității teritoriale a unui stat suveran. Mai întâi, mecanismele Cartei Organizației Națiunilor Unite nu au funcționat, Consiliul de Securitate fiind blocat de veto. O întrebare pe care mi-am pus-o în prima mea teză de doctorat se referea la interpretarea de către Consiliul de Securitate, un organ politic, a dispozițiilor Cartei Organizației Națiunilor Unite care se referă la interzicerea recursului la forță în dreptul internațional. Dar în acest caz, ele nici nu măcar nu există, ca să ne putem pune întrebarea asupra eficienței lor.

Ca răspuns, Rusia s-a confruntat cu sancțiuni fără precedent, dar chestiunea rămâne cea a eficienței lor. Din punct de vedere juridic, războiul a reînnoit o dezbatere de lungă durată cu privire la rolul pe care îl pot juca statele terțe – adică statele care nu au suferit ele însele niciun prejudiciu direct și material – în apărarea intereselor statelor victime. Aici, oferim o explicație a motivelor pentru care aceste sancțiuni sunt legale în calitate de „contramăsuri colective”, un argument care a început să aibă implicații nu doar pentru Ucraina, ci și pentru conflictul Israel-Palestina, pentru răspunsurile internaționale la o serie de încălcări ale dreptului internațional, inclusiv operațiuni cibernetice, încălcări ale drepturilor omului sau încălcări ale obligațiilor privind dreptul mediului.

Timp de ani de zile, mulți au presupus că numai un stat care a suferit un prejudiciu ca urmare a unei acțiuni ilicite a unui alt stat poate lua contramăsuri ca răspuns. Cu toate acestea, Comisia de drept internațional nu a fost niciodată pe deplin clară în această privință. De fapt, redactorii ILC au refuzat în mod explicit fie să autorizeze, fie să interzică invocarea doctrinei contramăsurilor de către statele care nu au suferit prejudicii, o practică numită uneori contramăsuri „terțe” sau „colective”. ILC nu a păstrat pur și simplu tăcerea cu privire la contramăsurile colective, ci a încorporat în comentariul său o clauză de renunțare explicită, conform căreia „nu intenționează să reglementeze luarea de contramăsuri de către alte state decât statul prejudiciat”.

Conceptul de obligații „datorate comunității internaționale în ansamblul său”, cunoscut în jurisprudența Curții Internaționale de Justiție sub numele de obligații *erga omnes*, oferă o cale către contramăsuri colective care se apropie de esența doctrinei existente în materie. O încălcare a

unei obligații *erga omnes* aduce atingere intereselor juridice ale fiecărui stat; cu alte cuvinte, provoacă un prejudiciu juridic care nu depinde de faptul că statul respectiv a suferit un prejudiciu direct, material, ca urmare a încălcării. În hotărâri, de la Barcelona Traction până la Gambia/Myanmar și acum în Africa de Sud – Israel, Curtea Internațională de Justiție a afirmat în mod repetat existența obligațiilor *erga omnes* (sau *erga omnes partes*, în acest din urmă caz, în care sunt în joc norme convenționale, mai degrabă decât cutume).

În Africa de Sud-Vest, Curtea Internațională de Justiție a mers atât de departe încât să sugereze că „statele pot avea un interes juridic în revendicarea unui principiu de drept internațional, chiar dacă, în cazul dat, nu au suferit nici un prejudiciu material”.

Limitarea contramăsurilor colective la încălcările *erga omnes* nu este doar un exercițiu de coerență doctrinară. Un principiu limitativ practic este necesar pentru a împiedica statele terțe să abuzeze de doctrina contramăsurilor pentru a adăuga la – și a intensifica inutil – litigii strict bilaterale.

Provocarea reparațiilor de război este potrivită pentru aplicarea contramăsurilor colective. Deja, înghețarea pe scară largă a activelor occidentale trebuie să se bazeze implicit pe doctrina contramăsurilor, pentru a evita angajarea răspunderii statului în legătură cu abrogarea imunității suverane. Susținătorii Ucrainei ar putea să se bazeze însă pe doctrina contramăsurilor colective pentru a merge mai departe, extinzând înghețarea dincolo de conflict, cu excepția cazului în care și până când Rusia își îndeplinește obligația de reparare a prejudiciilor față de Ucraina. Această obligație de reparații poate fi concepută ca *erga omnes* (și, prin urmare, susceptibilă de contramăsuri colective în cadrul descris mai sus), în măsura în care este „complementul indispensabil”, în cuvintele deciziei Curții Permanente de Justiție Internațională Factory at Chorzów, al agresiunii cu nerușinare ilegale a Rusiei.³

În 1922, Hans Morgenthau⁴, autorul de care m-am ocupat extensiv în a doua mea teză de doctorat, dedicată eticii în dreptul internațional, jurist dezamăgit de drept, scria: „[...] speranțele mele pentru viitor se îndreaptă în două direcții: Sper la ridicarea presiunii la care sunt expus de către mediul social și sper să găsesc o direcție și un scop pentru activitățile mele viitoare. Aceasta

³ Oona A. Hathaway, 'A New Tool for Enforcing Human Rights: Erga Omnes Partes Standing' (CJTL Vol 61 No 2) and others.

⁴ Truth and Tragedy: Tribute to Hans J. Morgenthau (English Edition).

din urmă nu poate fi realizată înainte ca prima să fie îndeplinită. [...]. Amărât de singurătatea de mulți ani, exclus de toate plăcerile tinereții, expulzat din Patria mea – voi fi prea ușor tentat să acord o ureche binevoitoare acelor idei de luptă internațională împotriva societății burgheze și pentru drepturile omului negate. Presiunea antisemitismului nu numai că duce mintea în rătăcire, dar spulberă și fundamentele moralității. Personalitățile libere și drepte cresc doar în aer curat și proaspăt. [...] Doar această speranță îmi dă curajul de a mă angaja într-o altă speranță, care este chiar mai puțin întemeiată în realitate decât cealaltă. Voi ajunge în curând într-un punct al vieții mele în care va trebui să aleg între două tipuri de activitate: Una duce la un câmp unde oamenii, an de an, în ritm monoton, semănând și recoltând, economisind și consumând. [...] Pe celălalt drum, se ajunge la o sferă de acțiune în care și oamenii muncesc neobosit, nu pentru a acumula câștiguri și pentru a putea duce o viață confortabilă, ci în slujba unei cauze superioare. [...] Și aici se bucură de succes, nu datorită câștigurilor materiale, ci în virtutea faptei în sine care l-a adus cu un pas mai aproape de atingerea scopului său. Și după moarte, ei trăiesc în operele lor. [...] Faptul că voi putea să evit celălalt drum și să îl urmez pe acesta este cealaltă speranță pentru viitorul meu. Aceasta de a putea lucra în slujba unei idei mărețe, în numele unui scop important; de a putea să-mi angajez fiecare nerv, fiecare mușchi și fiecare picătură de sudoare pentru o lucrare, pentru o mare sarcină; de a crește odată cu munca, de a deveni eu însumi mai mare în lupta cu cei mai buni și apoi de a putea spune la sfârșit: mor, dar aici rămâne ceva care este mai important decât viața și care va dura mai mult decât trupul meu; munca mea: aceasta este speranța mea, care merită eforturi uriașe pentru a o realiza, acesta este scopul meu pentru care merită să trăiesc și, dacă este nevoie, să mor.”

CURRICULUM VITAE

Profesor IULIA ANTOANELLA MOTOC

Curriculum vitae Europass

Informații personale

Nume / Prenume **Iulia Antoanella Motoc**

Adresa Strasbourg, Franța

Nationalitate Română

Data nașterii 20 august 1967

Starea civilă Căsătorită, un copil

Sex Feminin

Educație

Perioada 1996-1999

Calificarea / diploma obținută Doctor în filosofie

Denumirea instituției de învățământ Universitatea București, Facultatea de Filosofie

Doctorat în filosofie morală, Teză: Etica în relațiile internaționale – sursele filosofiei politice și morale.

Perioada 1997-1998

Calificarea / diploma obținută Abilitare în drept, calificată pentru a coordona doctorate în drept

Denumirea instituției de învățământ Universitatea Paris XI, Facultatea de Drept „Jean Monnet”.

Perioada 1991-1996

Calificarea / diploma obținută	Doctor în Drept
Denumirea instituției de învățământ	Universitatea „Paul Cezanne” Aix-Marseille III, Facultatea de Drept
	Doctor în Drept, Teză: Excepții la articolul 2 paragraful 4 al Cartei O.N.U în interpretarea Consiliului de Securitate al O.N.U. (cea mai înaltă distincție cu felicitările juriului), directorul tezei: Maurice Flory.
Perioada	1990-1991
Calificarea / diploma obținută	Master (DEA) în Drept
Denumirea instituției de învățământ	Universitatea „Paul Cezanne” Aix-Marseille III, Facultatea de Drept
	Disertație în drept comunitar „Relațiile CEE cu țările de Est”.
Perioada	1985-1989
Calificarea / diploma obținută	Licență în drept
Denumirea instituției de învățământ	Universitatea București, Facultatea de Drept
	media generală: 9,93/10 disertația în dreptul penal 10/10
Perioada	1981-1985
Calificarea / diploma obținută	Diplomă de bacalaureat
Denumirea instituției de învățământ	Liceul de matematică – fizică „Gheorghe Lazăr”, secția matematică – fizică
Experiența profesională / practică juridică	
Perioada	Martie 2024-mai 2024, începând cu mai 2024 (full time)
Funcția sau postul ocupat	Judecător
Numele instituției	Curtea Internațională Penală
Principalele activități și responsabilități	Președinte la Pre-Trial Chamber I si Pre-Trial Chamber III
Perioada	Decembrie 2013-iulie 2023
Funcția sau postul ocupat	Judecător
Numele instituției	Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Principalele activități și responsabilități	Judecător ales al CEDO de către APCE la data de 1 octombrie 2013 Raportor în peste 2.500 de cazuri, multe implicând aspecte de drept internațional și drept internațional penal. Raportor și membru în completul de judecată în peste 2000 de cazuri implicând aspecte de drept penal. Membru și raportor al Marii Camere a Curții; Membru al Comitetului de redactare al Marii Camere; Membru al Panelului Marii Camere Președinte ales al Comitetului de Statutul judecătorilor al Curții în 2017 (care se ocupă cu probleme de etică); Președinte și inițiator al grupului de drept internațional al Curții din 2017; Președinte al grupului de lucru pentru Uniunea Europeană; Membru al grupului de drept penal. Punct focal al CEDO în legătură cu alte Curți Supreme din Statele care nu sunt membre. Redactare de opinii separate în domeniul dreptului internațional, responsabilitatea statului, dreptul penal internațional, noțiunea de control eficient și necesitatea evitării fragmentării în dreptul internațional, statutul victimelor în drepturile omului, drepturile femeilor și ale copiilor. Reprezentarea CEDO la un număr important de întruniri internaționale. Organizarea a multiple conferințe pe tema Convenției, inclusiv relația cu CPI. Premiul pentru cea mai buna opinie separata in 2022, Strasbourg Observers
Perioada	2010-2013
Funcția sau postul ocupat	Judecător
Numele instituției	Curtea Constituțională a României
Principalele activități și responsabilități	Soluționarea excepțiilor de neconstituționalitate, implicând o cunoaștere completă a Constituției precum și a dreptului românesc, în special dreptul penal, dreptul civil, dreptul muncii, dreptul financiar. Judecător raportor specializat în cazuri care implică o cunoaștere aprofundată a dreptului internațional și a drepturilor omului; soluționarea litigiilor constituționale, precum și a litigiilor „a priori”, care acoperă o gamă largă de legislație, dreptul electoral, dreptul penal, dreptul civil, revizuirea Constituției, independența justiției; redactarea de opinii separate în domeniul dreptului internațional, relația dintre dreptul internațional, dreptul Uniunii Europene și dreptul intern. Membru în completuri de judecată a peste 1000 de cauze implicând dreptul penal.
Perioada	2010-2012
Funcția sau postul ocupat	Expert independent, Consiliul de Administrație a Agenției pentru Drepturi Fundamentale
Numele instituției	Uniunea Europeană
Principalele activități și responsabilități	Definirea priorităților Agenției, adoptarea programelor de lucru ale Agenției.
Perioada	2008-2013
Funcția sau postul ocupat	Arbitru și conciliator

Numele instituției	International Centre for Settlement of Investment Disputes
Perioada	2006-2013
Funcția sau postul ocupat	Membru, Raportor și (2012-2013) Vicepreședinte în Comitetul pentru Drepturile Omului
Numele instituției	Organizația Națiunilor Unite
Principalele activități și responsabilități	Analizarea rapoartelor statale periodice, soluționarea plângerilor individuale și interstatale, participarea la cele trei sesiuni anuale ale Comitetului, plângerilor individuale în domeniul încălcărilor masive ale drepturilor omului și altor probleme legate de dreptul penal internațional (organism quasi-jurisdicțional). Am soluționat peste 1000 de cauze.
Perioada	1998-2004, 2008-2012
Funcția sau postul ocupat	Expert independent în Comitetul consultativ privind Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale
Numele instituției	Consiliul Europei
Principalele activități și responsabilități	Analizarea rapoartelor statale periodice și activitate de monitorizare în teren a implementării Convenției-cadru; participarea la sesiunile anuale ale Comitetului consultativ și efectuarea de vizite statale; membru al grupului pentru formele moderne ale sclaviei
Perioada	2004-2007
Funcția sau postul ocupat	Raportor special pentru drepturile omului și genetică
Numele instituției	Organizația Națiunilor Unite
Principalele activități și responsabilități	Elaborarea primelor rapoarte ONU în materie de genetică și drepturile omului și prezentarea lor.
Perioada	2000-2007
Funcția sau postul ocupat	Expert independent, Subcomisia pentru promovarea și protecția drepturilor omului
Numele instituției	Organizația Națiunilor Unite
Principalele activități și responsabilități	Efectuarea de studii, cercetări și prezentarea rezultatelor lor, la solicitarea Comisiei Drepturilor Omului a ONU, adoptarea de rezoluții tematice și referitoare la State. 2000-2001: Președinte, Subcomisia pentru promovarea și protecția drepturilor omului, ONU. 2002-2006: Președinte, Grupul de lucru pentru Administrarea Justiției, ONU. 2003-2006: Membru, Grupul de lucru pentru sărăcia extremă și drepturile omului, ONU.
Perioada	2001-2004

Funcția sau postul ocupat	Raportor special, Comisia Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului pentru Republica Democrată Congo
Numele instituției	Organizația Națiunilor Unite
Principalele activități și responsabilități	Vizite în zonele de conflict din Congo și realizarea de rapoarte privind încălcările masive ale drepturilor omului la care fac referire Curtea Internațională de Justiție și Curtea Penală Internațională. Rapoartele mele se referă la crimele care au fost investigate de Curtea Penală Internațională, la care de altfel am raportat direct în 2003. Procurorul CPI a citat rapoartele mele pentru o posibilă anchetă în DRC. Rapoartele mele fac referință la crime împotriva umanității și crime de război, invocă criminali care au fost apoi condamnați de Curtea Penală Internațională. O atenție specială am acordat-o violențelor împotriva copiilor și soldaților. Am discutat cu multe victime în zone de conflict ca Ituri și Kivu. Rapoartele mele sunt citate de Curtea Internațională de Justiție.
Perioada	1996-2000
Funcția sau postul ocupat	Expert independent supleant, Subcomisia pentru promovarea și protecția drepturilor omului
Numele instituției	Organizația Națiunilor Unite
Perioada	1996-prezent
Funcția sau postul ocupat	Avocat (poziție suspendată)
Numele instituției	Baroul București
Perioada	1990-1995
Funcția sau postul ocupat	Judecător stagiar și judecător definitiv
Numele instituției	Judecătoria Sectorului 2 București
Principalele activități și responsabilități	Soluționarea cauzelor penale și civile
Perioada	Septembrie 1989-aprilie 1990
Funcția sau postul ocupat	Procuror stagiar
Numele instituției	Procuratura locală Giurgiu
Experiența profesională / experiență academică	
Perioada	2019-prezent
Funcția sau postul ocupat	Profesor invitat de drept internațional

Numele instituției	Academia de Drept Internațional, Haga
Principalele activități și responsabilități	Titular al cursurilor de drept internațional: etica în dreptul internațional
Perioada	2002-prezent
Funcția sau postul ocupat	Profesor universitar de drept internațional
Numele instituției	Facultatea de Științe Politice, Universitatea București
Principalele activități și responsabilități	Titular al cursurilor de drept internațional, drepturile omului; coordonarea tezelor de doctorat în România și în străinătate
Perioada	2002-2003
Funcția sau postul ocupat	Director științific al Academiei Diplomatice a Ministerului Afacerilor Externe al României
Numele instituției	Ministerul Afacerilor Externe al României
Principalele activități și responsabilități	Redactarea primelor programe educaționale post-comuniste ale Academiei Diplomatice; selectarea profesorilor Academiei; coordonator al cursului de drept internațional public.
Perioada	2003-2004
Funcția sau postul ocupat	Cercetător principal „Jean Monnet” (Senior Jean Monnet fellow), Fulbright Fellow
Numele instituției	Facultatea de drept „NYU University,” Jean Monnet” Center, New York
Principalele activități și responsabilități	Cercetare în domeniul dreptului Uniunii Europene, Co-predarea cursului: „Drept internațional și democrație” (profesor titular; co-coordonator al cursului cu J.H.H. Weiler); participarea la diferite seminare săptămânale cu practicieni ai dreptului Uniunii Europene.
Perioada	2006
Funcția sau postul ocupat	Profesor invitat
Numele instituției	Academia Europeană a Drepturilor Omului, Institutul universitar european, Florența,
Principalele activități și responsabilități	curs „Genetica și drepturile omului”.
Perioada	2004-2007
Funcția sau postul ocupat	Cercetător principal (Senior Schell Fellow) Centrul “Orville H. Schell for International human rights”
Numele instituției	Yale University, New Haven, Connecticut

Principalele activități și responsabilități	Cercetări în domeniul dreptului internațional în timpul comunismului real și al tranziției democratice, inclusiv aspectele penale. Prezentări și intervenții la seminarele săptămânale ale Centrului.
Perioada	2007-2014
Funcția sau postul ocupat	Director (România) și Profesor invitat, Master european pentru drepturile omului și democratizare
Numele instituției	Centrul european inter-universitar pentru drepturile omului și democratizare, Veneția
Principalele activități și responsabilități	Elaborarea de programe de studii pentru master împreună cu reprezentanții universităților din toate statele membre ale UE; predarea și coordonarea de cursuri ; participarea la programe de cercetare inter-universitare.
Perioada	2010-2012
Funcția sau postul ocupat	Membru în Consiliul de administrație
Numele instituției	Consiliul Național pentru Acreditare pentru profesia academică juridică, România.
Principalele activități și responsabilități	Evaluarea lucrărilor de doctorat în domeniul juridic din România
Perioada	2007
Funcția sau postul ocupat	Profesor Invitat
Numele instituției	UN University, Tokyo,
Principalele activități și responsabilități	Curs „Violența împotriva femeilor”
Perioada	2007-2008
Funcția sau postul ocupat	Profesor invitat
Numele instituției	Academia Diplomatică a Ministerului Afacerilor Externe din România.
Principalele activități și responsabilități	Curs „Drept Internațional Public”
Perioada	2012-2013
Funcția sau postul ocupat	Profesor cercetător
Numele instituției	Centrul pentru justiție și drept internațional într-o lume globală, Institutul de cercetare în drept internațional și european, Sorbonne, IRDIES.
Principalele activități și responsabilități	Participarea la diferite programe și activități de cercetare ale centrului
Perioada	2001-2003

Funcția sau postul ocupat	Profesor invitat și coordonator al cursului de masterat
Numele instituției	Universitatea St-Thomas, Miami
Principalele activități și responsabilități	Predarea de cursuri intensive în domeniul drepturilor omului
Perioada	ianuarie 1999 – iunie 1999
Funcția sau postul ocupat	Cercetător
Numele instituției	Institutul de Științe Umane, Viena.
Principalele activități și responsabilități	Temă de cercetare: Statul de drept din perspectiva filozofiei morale
Perioada	1998-2002
Funcția sau postul ocupat	Conferențiar
Numele instituției	Universitatea București, Facultatea de Științe Politice
Principalele activități și responsabilități	Titular al cursurilor: „drept internațional”, „teoria relațiilor internaționale”. Coordonator de lucrări de licență și de masterat.
Perioada	1997-1998
Funcția sau postul ocupat	Lector
Numele instituției	Universitatea București, Facultatea de Științe Politice
Principalele activități și responsabilități	Titular al cursurilor: „drept internațional”, „teoria relațiilor internaționale”. Coordonator de lucrări de licență și de masterat.
Perioada	1995-1997
Funcția sau postul ocupat	Asistent universitar
Numele instituției	Universitatea București, Facultatea de Științe Politice
Principalele activități și responsabilități	

COMPETENȚE PERSONALE

Limba maternă	Română			
Limbi străine cunoscute				
Autoevaluare	Înțelegere		Vorbire	Scriere
Nivel european (*)	Ascultare	Citire	Participare la conversație	Discurs oral Exprimare scrisă

Engleză	(C2) utilizator experimentat	(C2) utilizator experimentat	(C2) utilizator experimentat	(C2) utilizator experimentat	(C2) utilizator experimentat
Franceză	(C2) utilizator experimentat	(C2) utilizator experimentat	(C2) utilizator experimentat	(C2) utilizator experimentat	(C2) utilizator experimentat
Spaniolă	(B2) utilizator independent	(B2) utilizator independent	(B1) utilizator independent	(B1) utilizator independent	(B1) utilizator independent
Italiană	(B2) utilizator independent	(B2) utilizator independent	(A2) utilizator elementar	(A2) utilizator elementar	(A2) utilizator elementar
COMPETENȚE DE SPECIALITATE	Membru al comitetelor științifice ale universităților și revistelor internaționale Membru al Comitetului Științific, Encyclopedia of International Procedural Law, Institutul Max Planck, Luxemburg. Membru al Comitetului științific, European Yearbook on Human Rights. Membru al Comitetului științific, European Convention on Human Rights Law Review. Membru al Colegiului de redacție, Journal of International and Comparative Law, Eastern Europe (2007-2012). Membru al Consiliului științific, Journal of International Relations and Development (2000-2010). Membru al Consiliului științific, Revue Québécoise de droit international (1999-2005). Co-editor (Drept internațional și relații internaționale), Polis (în limba română) (1995-2003). Membru al International Law Association și al International Law on Biotechnology (2003-2010). Membru al Consiliului științific, College of Europe, TMC Asser Institute of International Law, Olanda (1998-2007). Membru al International Council of Professors and Practitioners, Facultatea de Drept, Universitatea din Melbourne. Asociații și societăți profesionale 2004-2008: Membru al Comitetului Executiv al Societății Europene de Drept Internațional.				

2007-2008: Membru al sucursalei românești a Grupului de lucru pentru biotehnologii și drept internațional, Asociația Dreptului Internațional.

2005-2009: Membru al Consiliului Comisiei internaționale a juriștilor.

Membru al filialei române a Asociației Dreptului Internațional.

Membru pe viață al Societății Europene de Drept Internațional.

Membru al Societății franceze de drept internațional.

Membru al Societății Britanice de Drept Internațional și Comparativ.

Membru al Societății americane de drept internațional.

Membru asociat al Institutului de drept internațional (premiul Nobel pentru pace).

Onoruri/Distincții

Ordinul național Steaua României în rang de cavaler

Ordinul Sfinții împărați Constantin și Elena

Certificat d'Honneur du Ministre des Affaires étrangères du Japon

LUCRĂRI ȘTIINȚIFICE PUBLICATE

Profesor IULIA ANTOANELLA MOTOC

I. Cărți

I.1. Monografii

- 1) *Interpréter la guerre, les exceptions de l'article 2 et 4 de la Charte ONU devant le Conseil de sécurité*, Babel, București, 1997 (prefațat de profesorul Maurice Flory).
- 2) *Teoria relațiilor internaționale: Sursele filosofiei politice și morale*, Paideia, București, 2001.
- 3) *Uniunea Europeană: legea și politica extinderii la Est*, Paideia, București, 2001.
- 4) *Plaidoyer pour les droits de l'homme*, Universitatea București/Universitatea Paris – Assas II, București, 2009.
- 5) *Despre democrație în Europa unită*, Humanitas, București, 2012.

I.2. Cărți editate

- 1) I. Motoc (ed.), *Drepturile femeilor ca drepturi ale omului de la universal la regional – Eseuri în onoarea judecătorului Bhagwati*, Editura Universității din București, Universitatea din București, 2009.
- 2) E. Jouannet, I. Motoc (eds.), *Internationalist doctrines during real communism in Europe (Les doctrines internationalistes pendant le communisme réel en Europe)*, UMR Comparative Law, Société de législation comparée, Sorbonne, 2012 (premiul editorilor francezi).
- 3) I. Motoc și I. Ziemele (eds.), *The impact of the European Court of Human Rights and the case-law of democratic change and development in Eastern Europe*, Cambridge University Press, Cambridge, 2016.
- 4) I. Motoc, P. Pinto de Albuquerque and K. Wojtyczek (eds.), *New developments in Constitutional Law. Essays in Honour of Judge Andras Sajó*, Eleven Publishers, The Hague, 2017.
- 5) C. Morte Gomez, I. Motoc, P. Pastor Vilanova, G. Raimondi (eds.), *Human rights in global world. Essays in honour of Judge Lopez Guerra*, Wolf Legal Publishers, Oisterwijk, 2018.

- 6) A. van Aacken and I. Motoc (eds.), *The ECHR and the General International Law*, Oxford University Press, Oxford, 2018.
- 7) E. Decaux, I. Motoc (eds.), *Justice et droits de l'homme*, Pedone, Paris, 2019.
- 8) R. Chenal, I. Motoc, R. Spano, A. Sicilianos (eds.), *Regards croisés sur la protection nationale et internationale des droits de l'homme: Liber Amicorum Guido Raimondi*, Wolf Legal Publishers, 2019.
- 9) B. Çalı, L. Bianku, I. Motoc (eds.), *Migration and the European Convention on Human Rights (European Society of International Law)*, Oxford University Press, Oxford, 2021.
- 10) M. Elósegui, A. Miron, I. Motoc (eds.), *The Rule of Law in Europe: Recent Challenges and Judicial Responses*, Springer, New York City, 2021.

I.3. Manuale

- 1) I. Motoc, *Droit International Public*, Editura Universității București, București, 1996. (co-autor T. Meleşcanu)
- 2) I. Motoc (eds.), *Manual de analiză a politicii externe*, Polirom, București, 2010. (co-autor S. Cioculescu)

II. Studii și capitole de carte

II.1. Capitole de carte

- 1) *Karl Popper și responsabilitatea intelectualilor în postcomunism*, în C. Preda (ed.), *Lecția acestui secol* (ediție comentată), Nemira, București, 1998.
- 2) *Manifestul Partidului Comunist – Totalitarismul. Statul de drept post-totalitar. Trei fețe ale refuzului modernității politice*, în C. Preda (ed.), *Manifestul Partidului Comunist* (ediție comentată), Nemira, București, 1998.
- 3) *De l'histoire des mentalités aux études politiques: l'histoire de la rencontre*, în L. Vlad (ed.), *Pouvoir et mentalités, Mélanges en honneur d'Alexandru Duțu*, Babel, București, 1999.
- 4) *Common Sense, Political Realism, Scepticism*, în R. Gerin, P. Jedlikova (eds.), *A Decade of Transformation*, IWM, Wien, 1999.
- 5) *Dilema intelectualului est-european în Hayek și Aron*, în C. Preda (ed.), *Spectatorul angajat* (ediție comentată), Nemira, București, 1999.

- 6) *Ne diritto ne potere, ovvero quando il semipresidenzialismo passa tot`Est*, în A. Giovannelli (ed.), *Il semipresidentialismo: dall'arcipelago european al dibattito italiano*, Gianpichelli, Turin, 1999 (co-autor).
- 7) *La prévention et la répression du génocide et la concept sur la justice: le droit international entre lege ferenda et utopie*, în K. Bustany, D. Dormoy (eds.), *Génocide(s)*, Bruylant, Bruxelles, 1999.
- 8) *Les critères politiques dans le Partenariat avec les Pays d'Europe Centrale et Orientale*, în M.F. Labouz (ed.), *Le Partenariat de l'Union Européenne avec les États Tiers*, Bruylant, Bruxelles, 2000.
- 9) *Europe and its Teleology: Is There a Eastern Europe Vision*, în C. Jorge, Y. Meny, J.H.H. Weiler (eds.), *What kind of Constitution for what kind of Polity, Responses to J. Fischer*, European Institute Florence, Harvard School of Law, Florence - Boston, 2000.
- 10) *Governacao sem Governo: O Desafio Normativo do Direito Internacional*, în A. Stone Sweet et al (eds.), *Cidadania e Novos Poderes numa Sociedade Global*, Calouste Gulbekian, Lisabona, 2000 (co-autor cu J. H. H. Weiler).
- 11) *L'Europe Unie et l'Europe d'après le communisme: rationalité et éthique de l'élargissement*, în E. Barnavi, *Les frontières de l'Europe*, De Boeck, Bruxelles, 2001.
- 12) *Taking Democracy Seriously: The Normative Challenges to the International Legal System*, în Stefan Griller (ed.) *International Economic Governance and Non-Economic Concerns: New Challenges for the International Legal Order*, Springer, New York, 2003 (co-autor).
- 13) *The Responsibility of State and the Individual: Controversial aspects of the right to democracy*, în K. Koufa (ed.), *The Responsibility of the State, Courses of the Academy of International Law*, Thesaurus Acroasium, Sakkoulas, Thessaloniki, 2006.
- 14) *Les rapporteurs spéciaux étatiques de l'ONU*, în E. Decaux, *Les Nations Unies et les Droits de l'Homme*, Pedone, Paris, 2006.
- 15) *Conceptions of pluralism and international law*, în E. Jouannet, H.R. Fabri, V. Tomkiewicz, *A quoi ça sert le droit international*, *Proceedings of the European Society of International Law (ESIL)*, Hart Publishing, Oxford, 2008.
- 16) *The international law of genetic discrimination: the power of "never again"*, în T. Murphy (ed.), *New Technologies and Human Rights*, Oxford University Press, Oxford, 2009.
- 17) *Introduction*, în I. Motoc, S. Cioculescu (eds.), *Manual de analiză a politicii externe*, Polirom, București, 2010 (în limba română).

- 18) *Law and real legitimacy in Eastern European communism*, în E. Jouannet, I. Motoc (eds.), Internationalist doctrines during the years of real communism in Europe, Society of Comparative Legislation Publishing House, Sorbonne, 2012.
- 19) *Conclusions*, în E. Jouannet, I. Motoc (eds.), Internationalist doctrines during the years of real communism in Europe, Society of Comparative Legislation Publishing House, Sorbonne, 2012.
- 20) *Introduction*, în I. Motoc, I. Ziemele (eds.), The impact of the European Court of Human Rights and the case-law of democratic change and development in Eastern Europe, Cambridge University, Cambridge, 2016.
- 21) *Romania at the European Convention on Human Rights*, în I. Motoc, I. Ziemele (eds.), The impact of the European Court of Human Rights and the case-law of democratic change and development in Eastern Europe, Cambridge University, Cambridge, 2016 (co-autor).
- 22) *La génétique et article 8 de la CEDH: la généalogie de Marper c. Royaume-Uni dans le droit international*, în Josep Casadevall et al (eds.), Liber amicorum Dean Spielmann, Essays in honour of Dean Spielmann, Wolf Legal Publishers, Oisterwijk, 2015.
- 23) *Introduction*, în I. Motoc, P. Pinto de Albuquerque and K. Wojtyczek (eds.), New developments in constitutional law, Eleven International Publisher, The Hague, 2017.
- 24) *Europe in crisis: two liberal questions*, în I. Motoc, P. Pinto de Albuquerque and K. Wojtyczek (eds.), New developments in constitutional law, Eleven International Publisher, The Hague, 2017.
- 25) A. van Aaken, I. Motoc, J. J. Vassel, *Introduction*, în A. van Aaken, I. Motoc (eds.), The ECHR and the General International Law, Oxford University Press, Oxford, 2018.
- 26) *The ECHR and Responsibility of the State: Moving Towards Judicial Integration: A View from the Bench*, în A. van Aaken, I. Motoc (eds.), The ECHR and the General International Law, Oxford University Press, Oxford, 2018. (co-autor cu J. J. Vassel)
- 27) *The ECHR and the UN Human Rights Committee: Je T'Aime Plus, Moi Non-Plus – Some Remarks about Correia de Matos v. Portugal and the Right to Defend Oneself in Person*, în E. Decaux, I. Motoc (eds.), Justice and Human Rights, Pedone, Paris, 2019. (co-autor cu M. Volikas)
- 28) *The Dialogue between the ECHR and the Italian Constitutional Court: The Saga of 'Giem and Others V Italy*, în R. Chenal, I. Motoc, R. Spano, A. Sicilianos (eds.), Intersecting views on national and international human Rights protection- essays in honour of Guido Raimod, Wolf Legal Publishers, 2019. (co-autor M. Volikas)
- 29) *Introduction*, în B. Çalı, L. Bianku, I. Motoc (eds.), Migration and the European Convention on Human Rights (European Society of International Law), Oxford University Press, Oxford, 2021

- 30) *Le revirement de la jurisprudence de la CEDH*, în G. Guillaume (eds), *Le revirement de la jurisprudence*, Pedone, Paris, 2021.

II.2. Articole

- 1) *Crearea unui Tribunal Internațional pentru fosta Iugoslavie*, Revista română de drept umanitar, 1/1995.
- 2) *Independența și imparțialitatea sistemului judiciar în Convenția Europeană a Drepturilor Omului*, Revista română de drepturile omului, 10/1995.
- 3) *NATO: alianță sau concert al națiunilor?*, Sfera Politicii, 40/1996.
- 4) *Recomandarea 1201 și interpretările sale (Recomandarea Adunării Parlamentare 1201 a Consiliului Europei privind problemele minorităților și interpretările acesteia)*, Sfera Politicii, 41/1996.
- 5) *Raidurile americane în Iraq*, Sfera Politicii, 42/1996.
- 6) *Ce pot face liberalii*, Sfera Politicii, 45/1996.
- 7) *Le pouvoir interprétatif du Conseil de sécurité*, Revue Roumaine de Sciences Juridiques, 1/1996.
- 8) *Sofism și drept internațional*, Polis, 2/1996.
- 9) *Politica externă românească față de NATO*, Polis, 1/1997.
- 10) *Disputa liberală: Câteva considerații privind analiza filosofică a relațiilor internaționale*, Polis, 3/1997.
- 11) *Științe politice și politică: Wertfreiheit și Genealogie*, Polis, 4/1997.
- 12) *Las operaciones de Mantenimiento de la Paz de las Naciones Unidas en la posguerra fría*, Spanish Yearbook of International Law, 1998.
- 13) *European Tradition and European Society of International: some remarks about the totalitarian legacy*, Baltic Yearbook of International Law, 2006.
- 14) *Drepturile omului și genetica*, Noua revistă de drepturile omului, 4/2007.
- 15) *Human Genetics and Human Rights: a View of a Special Rapporteur*, East- European and Russian Yearbook of International law, 2007.
- 16) *Democracy, rule of law, development: the Romanian case*, Constitutional Studies, Constitutional Court, 2010.

17) Co-editor al numărului „Despre Educația Juridică” al Revistei Române de Drept Privat, 2022

III. Rapoarte pentru organizații internaționale (Organizația Națiunilor Unite)

- 1) Rapoarte privind situațiile drepturilor omului în Republica Democrată Congo, 2002, 2003, 2004.
- 2) Documente de lucru și rapoarte privind drepturile omului și genomul uman, 2002, 2003, 2004, 2005.
- 3) Document de lucru privind elaborarea normelor și popoarele indigene, 2003.
- 4) Document de lucru privind consimțământul liber exprimat și în cunoștință de cauză al popoarelor indigene, cu Fundația Tentebba, 2004, 2005 (textul documentului de lucru a fost adoptat ca preambul al Declarației ONU privind drepturile popoarelor indigene).
- 5) Document de lucru privind actorii nestatali și drepturile omului, 2005, în colaborare cu G. Biro.
- 6) Principiile directoare ale ONU privind sărăcia extremă și drepturile omului, 2005-2012, în colaborare cu A.T.D. de Quart Monde.

IV. Activități științifice

IV.1. Conferințe organizate

2007: Cinema and Human Rights (Cinematografia și drepturile omului), Universitatea Columbia, New York.

2008: Women rights as human rights from universal to regional (Drepturile femeilor ca drepturi ale omului: de la universal la regional), București.

2012: The impact of the European Court of Human Rights and the case-law of democratic change and development in Eastern Europe (Impactul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului asupra democratizării țărilor din Europa de Est), Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Strasbourg.

2013: Drept internațional și drept intern, ESIL, București.

Iunie 2015: The European Convention on Human Rights and General International Law (Convenția europeană pentru drepturile omului și dreptul internațional general), ESIL-Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Strasbourg.

Februarie 2016: The European Convention on Human Rights and the crimes of the past (Convenția europeană pentru drepturile omului și crimele trecutului), ESIL-Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Strasbourg.

Octombrie 2017: The European Convention on Human Rights and Migration (Convenția europeană pentru drepturile omului și migrația), Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Strasbourg.

Decembrie 2018: International and European Law and the challenges of rule of law (Dreptul internațional și european și statul de drept), Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Strasbourg.

Februarie 2020: Women's Human Rights in the 21st Century: Developments and Challenges in International and European Law (Drepturile femeilor în secolul XXI: evoluții în dreptul internațional și European), Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Strasbourg.

IV.2. Principalele cercetări științifice prezentate la conferințe

1994: Minorities in Europe (Minoritățile din Europa), Universitatea București, București.

1997: European law and the Romanian constitutional system (Dreptul european și sistemul constituțional român), Universitatea București, București.

1998: Genocide in international law (Genocidul în dreptul internațional), Paris XI.

1999: Ethics in international relations (Etica în relațiile internaționale), IWM, Viena.

1999: Political criteria in the accession of the Eastern European States to the EU (Criterii politice în aderarea statelor est-europene la UE), Paris, Versailles.

2000: Democracy and legitimacy in the EU (Democrație și legitimitate în UE), Yalta.

2000: United Europe and Europe after communism (Europa Unită și Europa după comunism), Muzeul Europei, ULB, Belgia.

2000: Women's rights in Eastern Europe (Drepturile femeilor în Europa de Est), Parlamentul European, Bruxelles.

2001: Racism in Europe (Rasismul în Europa), Universitatea din Gent.

2001: The Role of Women in the Judiciary (Rolul femeilor în sistemul judiciar), Hakone, Japonia.

2003: Women and the administration of justice (Femeile și administrația justiției), Penang, Malaysia.

2003: International law and the political theory, escaping the Panopticon (Dreptul internațional și teoria politică, evadarea din Panopticon), New York University.

2004: European approach to international law (Abordare europeană a dreptului internațional), conferință inaugurală ESIL, Institutul European, Florența.

2004: Administration of justice and human rights (Administrarea justiției și drepturile omului), Pune, India.

2004: Children and massive violations of human rights (Copiii și încălcările masive ale drepturilor omului), UNCHR, Yaoundé, Camerun.

2005: Violence against women, from universal to regional (Violența împotriva femeilor, de la universal la regional), Universitatea ONU, Tokyo.

2005: Poverty and human rights, the European case (Sărăcia și drepturile omului, cazul european), Rio de Janeiro.

2006: Discrimination in the field of genetics (Discriminarea în domeniul geneticii), Academia Europeană de Drept, Institutul European, Florența.

2006: Pluralism in international law (Pluralismul în dreptul internațional) ESIL, Paris I Sorbonne.

2006: Vespasian Pella and the creation of the international criminal law (Vespasian Pella și crearea dreptului penal internațional), Universitatea Berlin Humboldt și Universitatea Tartu, Tartu.

2007: Genetics and international law, International Law section of the Connecticut Bar Association (Genetica și dreptul internațional, secțiunea Drept internațional la Baroul din Connecticut), Connecticut.

2007: Principles concerning extreme poverty (Principii privind sărăcia extremă), ONU, New York.

2007: Minorities and human rights: the European case (Minoritățile și drepturile omului: cazul european), ONU, New York.

2007: Genetics and human rights (Genetica și drepturile omului), New York.

2007: Business and human rights in Europe (Domeniul afacerilor și drepturile omului în Europa), New York.

2007: International law and biotechnology: the issue of discrimination (Dreptul internațional și biotehnologia: chestiunea discriminării), Asociația Dreptului Internațional, Institutul Organizației Mondiale a Comerțului, Berna.

Noiembrie 2007: National Human Rights institutions in Europe (Instituții naționale pentru protecția drepturilor omului în Europa), OHCHR, Geneva.

2007: Cinema and Human Rights (Cinematografia și drepturile omului), Universitatea Columbia, New York.

2007: Women's rights from universal to regional, in the honour of judge Bagwati (Drepturile femeilor de la universal la regional, în onoarea judecătorului Bagwati), București.

2008: Children with disabilities: a human rights perspective (Copiii cu dizabilități: o perspectivă a drepturilor omului), ONU.

Ianuarie 2008: European law, International law, (Drept european, Drept internațional), American Society of International Law leadership meeting Washington DC.

Mai 2008: Eastern Europe and the European Union: the history of a misunderstanding?, "State of Law in Transformation" (Europa de Est și Uniunea Europeană: istoria unei neînțelegeri ?, „Statul de drept în transformare”), NEC.

Iulie 2009: New technologies and human rights (Noile tehnologii și drepturile omului), EIUC diplomatic conference, Veneția.

Februarie 2010: La reconnaissance en droit international (Recunoașterea în dreptul internațional), Université de Sorbonne, Paris.

16-18 ianuarie 2011: Constitutional justice in Eastern Europe, (Justiție constituțională în Europa de Est), Supreme Court of Brazil and the Venice Commission, Rio de Janeiro.

Mai 2011: Justiție constituțională, funcții și raportul cu alte autorități publice, congresul conferinței instanțelor constituționale europene, București.

Iunie 2011: Trimiterea preliminară și instanțele constituționale, Curtea Constituțională a României și Curtea de Justiție a Uniunii Europene, București.

Iulie 2011: Challenges to the constitutional justice (Provocări la justiția constituțională), Curtea Constituțională a Bulgariei, Sofia.

Decembrie 2011: Constitutional justice and the dialogue of the judges (Justiția constituțională și dialogul judecătorilor), Curtea Constituțională a Andorrei.

Iunie 2012: Controlul constituțional într-o perspectivă tradițională, Curtea Constituțională a României, București.

Mai 2013: The Constitutional Court of Romania and the Court of Justice of the European Union, (Curtea Constituțională a României și Curtea de Justiție a Uniunii Europene), Curtea Constituțională a Ungariei, Budapesta.

Octombrie 2013: Introduction, Perspective on international and domestic law, ESIL Conference (Introducere, Perspectivă asupra dreptului internațional și intern, Conferința ESIL), București.

Iunie 2014: Anti-liberalism and international law, The approaches of liberal and illiberal governments to international law (Anti-liberalism și drept internațional, Abordările guvernelor liberale și iliberale despre dreptul internațional), Universitatea din Tartu, Estonia.

Septembrie 2014: Systemic problem of judiciary from an international judge's perspective (Problema sistemică a sistemului judiciar din perspectiva judecătorului internațional), Ljubljana.

Octombrie 2014: Lustration and human rights (Lustrația și drepturile omului), Charles University Praga.

Martie 2015: The advisory opinion 2/13 of the Court of Justice of the EU on accession of the EU to the ECHR, (Avizul 2/13 al Curții de Justiție a UE privind aderarea UE la CEDO), European University Institute, Florența.

Iunie 2015: Introduction and self-contained regimes and the European Court of Human Rights, The European Convention on human rights and general international law, ESIL/ECHR Conference, Strasbourg.

Decembrie 2015: Judges and academics (Judecători și profesori), Institutul Max Planck, Luxembourg.

Februarie 2016: Lawyers as historians - some philosophical remarks, European Convention and the crimes of the past, ESIL/ECHR Conference (Juriștii ca istorici – câteva observații filozofice, Convenția Europeană și crimele trecutului, Conferința ESIL/CEDO) Strasbourg.

Septembrie 2016: Chair of the group of International law, ESIL conference (Președinte al grupului de drept internațional, conferință ESIL), Graduate School, Universitatea din Riga.

Octombrie 2016: Influence of the European Court of Human Rights on human rights regimes in central and Eastern Europe (Influența Curții Europene a Drepturilor Omului asupra sistemelor de drepturile omului în Europa centrală și de est), Audiovisual library of international law ONU .

Martie 2016: Difficult problems of European law (Probleme dificile ale dreptului european), juridice.ro, București.

Noiembrie 2016: The impact of the European Court of Human Rights and the case-law of democratic change and development in Eastern Europe, Curtea Supremă a Lituaniei, Vilnius.

Martie 2017: Cybersecurity and human rights (Securitatea cibernetică și drepturile omului), Universitatea din Talin.

Octombrie 2017: The European Court of Human Rights and General International Law, (Curtea Europeană a Drepturilor Omului și Dreptul internațional general), Audiovisual library of international law ONU.

Noiembrie 2017: The European Court of Human Rights and State responsibility, (Curtea Europeană a Drepturilor Omului și responsabilitatea statului), Institutul Max Planck, Luxembourg.

Martie 2018: The declaration of Copenhagen (Declarația de la Copenhaga), Universitatea Roma Tre, Roma.

Iunie 2018: Independența și imparțialitatea sistemului judiciar și statul de drept, Baroul Alba Iulia.

Iunie 2018: Confiscarea în absența unei condamnări și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca.

Septembrie 2018: Co-chair of the interest group of courts and tribunals, ESIL (Co-președinte al grupului de interese al instanțelor și tribunalelor, ESIL), Universitatea Manchester.

Octombrie 2018: The UN Treaty Bodies, School of Law, Emory University, Atlanta.

Octombrie 2018: The freedom of religion in the case-law of the European Court of Human Rights, (Libertatea de religie în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului), U.S. Supreme Court of Georgia, Atlanta.

Octombrie 2018: European Convention of Human Rights and migration, Concluding remarks, ESIL/ECHR Conference (Convenția europeană a drepturilor omului și migrația, Observații finale, Conferința ESIL/CEDO), Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Strasbourg.

Octombrie 2018: La vie familiale et l'immigration. Développements de jurisprudence de la Cour Européenne des Droits de l'Homme et de la Cour de justice de l'Union européenne (Viața de familie și imigrația. Evoluții în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Uniunii Europene), Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Luxembourg.

Aprilie 2019: Justice et perspective de genre (Dreptul și perspectiva de gen), Madrid.

Mai 2019: Recourir davantage aux recours internes: nouvelles tendances de la jurisprudence de la CEDH (Utilizarea în mai mare măsură a căilor de atac interne: noi tendințe în jurisprudența CEDO), International Legal Forum, St Petersburg.

Mai 2019: Impunité et droits de l'Homme (Impunitatea și drepturile omului), Eurojust Haga.

Mai 2019: Respectarea vieții private în cadrul articolului 8 din Convenția europeană a drepturilor omului, Baroul Cluj.

Iunie 2019: Le revirement de la jurisprudence dans la jurisprudence de la CEDH (Inversarea jurisprudenței în jurisprudența CEDO), Universitatea din Rennes.

Septembrie 2019: Modérateur du panel: Défier la souveraineté, remise en question de l'État (Moderator de panel: Sfidarea suveranității) ESIL, Universitatea din Atena.

Septembrie 2019: International law and cyberspace, jurisprudence of the ECHR (Drept internațional și spațiul cibernetic, jurisprudența CEDO), Universitatea din Helsinki.

Noiembrie 2019: L'influence de la jurisprudence du Comité des droits de l'homme des Nations unies sur celle de la CEDH (Influența jurisprudenței Comitetului pentru Drepturile Omului al Națiunilor Unite asupra jurisprudenței CEDO), ONU Geneva.

Noiembrie 2019: Le droit à l'auto-identification (Dreptul la autoidentificare), Consiliul Europei, Strasbourg.

Decembrie 2019: La liberté de religion, Jurisprudence du symbolisme religieux (Libertatea de religie, jurisprudența simbolismului religios), CEDO, Strasbourg.

Ianuarie 2020: La justiciabilité moderne des droits de l'Homme (Caracterul judiciar modern al drepturilor omului), Global Law Conference, CLE Paris.

Ianuarie 2020: Reguli de procedură în fața CEDO, Baroul Timiș.

Septembrie 2020: The European Convention on Human Rights at 70 – Milestones and major achievements (Convenția europeană a drepturilor omului la 70 de ani – Repere și realizări majore), CEDO, Strasbourg.

Decembrie 2020: CEDO la 70 de ani între – Conștiința Europei și un instrument viu, Juridice.ro, online.

Decembrie 2020: The European Convention on Human Rights and the Charter of Fundamental Rights of the European Union (Convenția europeană a drepturilor omului și Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene), Lviv (online).

Aprilie 2021: The Independence of the Judiciary and Human Rights (Independența sistemului judiciar și a drepturilor omului), Connecticut (online).

Aprilie 2021: National human rights institutions and the European Court of Human rights (Instituțiile naționale pentru protecția drepturilor omului și Curtea Europeană a Drepturilor Omului), Consiliul Europei Strasbourg (online).

Mai 2021: Central European Traditions in International Law, European Approaches to International Law in a Historical Perspective, Institutul Universitar European, Florența (online).

Mai 2022: Drept și comunism: metaconsiderații despre cazul Asociația 21 Decembrie 1989, Sibiu (online)

Iunie 2022: Corporate Compliance – Valențe Penale și Procesual Penale, Timișoara (online)

Iunie 2022: Independența Justiției – Programul HELP, Consiliul Europei, Strasbourg

Decembrie 2022: Migrația și drepturile omului, Baia Mare, Maramureș

Decembrie 2022: Protecția martorului în sistemul CEDO, Curtea Penală Internațională, Adunarea Statelor Părți, Haga

Decembrie 2022: Drepturile persoanelor cu dizabilități și CEDO, Senatul României